

Излази два пута
— у мјесецу —

Цијена за Аустро-Угар-ску: на годину К 2.40
на по године. К 1.20
на четрт год. К — 60
За друге земље: на годину 4 круне. Поједи-ни бројеви 10 пот.

СРПСКО КОЛО

НАРОДНИ ЛИСТ

Огласи рачунај се по цјеновнику. Ако се више од три пута увршћују, рачунају се јефтине.

Уредништво се налази у Николићевој улици бр. 8. Писма се шаљу на уредништво „Српског Кола народног листа“. Рукописи се не враћају.

Издаје: Друштво „Српско Коло“ (д.-д.)

Уређује: Уредништво „Н. Србобрана“

Дужницима „Српског Кола“.

Опет морамо да опомињемо своје немарне дужнике, да се сјете „Српског Кола“ и да пошаљу заосталу претплату. Почиве ево и друго полугодиште, а они не послаше претплате. Молимо све оне, који не послаше свога дуга, да то одмах учине, јер ћемо им лист одмах обуставити, а осим тога у „Српском Колу“ штампати њихова имена, да свијет чита, који су закинули „Српско Коло“.

Надамо се, да до тог не ће доћи, него да ће сваки наш дужник у лијепу ствар изравнати.

Уредништво и управа „Српског Кола“.

Пред својим изборницима.

У петак је народни заступник изборног котара вргомског, уредник Буде Будисављевић походи изборну опшину Топуско. Вргомски заступник налазио се неколико дана у сусједном котару глинском, гдје је био друг и пратилац глинском кандидату госп. Франу Сутилу све до свршеног избора у четвртак. Послије свечаног догађаја у Глини сматрао је вргомски заступник својом дужношћу, да овога пута походи најближи крај пространога изборнога котара — Топуско, и положи рачун о раду својим изборницима. Изабрани глински посланик с десетином угледних грађана и изборника глинских дошли су такође колима у мјесто Топуско, да буду свјedoци и видоци овога чина, који сваки народни заступник дугује својим изборницима.

На улазу у Топуско свечано су дочекали свога народног заступника многобројни грађани и грађанке из Топуског и околине. Лијеп број сељачког свијета дошао је такође, да се састане и чује свог посланика. На улазу у мјесто дочекан је заступник по стародавном словенском обичају хљебом и сољу. Управитељ купалишта Топлица г. Медведић поздравио га је кратким али значајним говором, а затим народнога за-

ступника г. Супила, ту нову снагу у хрватском сабору. Мала кћерка г. управитеља предала је красну киту цвијећа заступнику вргомском.

Пошто је нар. заступник захвалио на поздраву, кренуо се сав искупљени свијет на згодно мјесто у топушчанском шеталишту, гдје је у хладовитом сјену отворио састанак г. Ацић који је рекао, да од почетка уставног живота у развојаченој крајини још се никад није збило то, да нар. заступник дође међу своје изборнике, међу свој народ, да му полаже рачун о раду.

Затијем је нар. заступник Будисављевић узео ријеч и у кратким, јасним потезима изнио рад здружене хрватске и српске опозиције од времена, како је загазила у изборну борбу па до данас. Споменуо је тешке и мучне прилике, у којима се налазила и налази хрватска и српска коалиција, коју је у раду њезину водила љубав према народу и његовој слободи, и која се баш ради слободе, ради слободоумних тековина и напредних установа морала држати оне народне: „Иди мудро, не погини лудо“.

Тешке су прилике, рекао је Будисављевић, опасни су непријатељи и злотвори народни, који хоће да се поврати опет оно, што је било, да се угуши свака слободна ријеч, свака слободна мисао, да се народу стави опет ропски јарам на врат и ропски ланци на руке. Непријатељи су ти у толико опаснији, што се они налазе ту, у кући, у нашој земљи, у нашој отаџбини, и што иза леђа, иза бусије ударају на оне, који су прегли и који су вољни да и у нашој отаџбини дуне лахор слободе. Ноћним птицама не годи свјетлост, бившим властодршцима не годи слобода народна.

Затијем је вргомски заступник изнио први рад сабора хрватског, који је показао свијету, у коме правцу мисли коалиција наставити свој рад у кратком скорашњем љетњем засједању и у дужем јесенском. Споменуо је декларацију у заједничком сабору, гдје је у име народа хрватског и српског речена народу маџарском мушка, озбиљна и достојанствена ријеч, каква се дотле с наше стране није никад чула. Разложио је, како нас је кроз вјекове у главу тукао Беч и како је дошло да се пружи рука

Чувајте и остављајте сваки број овога листа, јер ће вам требати и послје, да га читате.

помирница између народа с једне и друге стране Драве.

Најзад је замолио народ да вјерује у вољу и прегалаштво својих заступника, који су у изборну борбу ушли под лозинком — „уставне слободе“, који су под том лозинком и побједу однијели, па ће сву своју снагу и заложити, да народ добије слободу и неће мировати, док сваки пунољетни грађанин не буде имао право гласа и својим гласом одлучивао о судбини својој и опћој народној. Данас се, рече, морају сва друга питања ставити на страну, док народ не добије то оружје у своје руке и онда се може ићи даље. Сваки онај, који народу друкчије говори, непријатељ је слободе народне, јер хоће да народ буде роб као што је дослије био. Природа не трпи скокова, па је тако и у политичком животу. Кућа се гради од темеља, а не од крова, а тако исто у бој се не иде без оружја, а то оружје су за наш народ уставне слободе.

Говор народног заступника саслушан је врло пажљиво и често је пута прекидан одобравањем.

Послије њега узео је ријеч г. посланик глиински, који је у јасним цртама изнио слику данашњег полигичког положаја у Хрватској и у Угарској. Прилике су тешке, али, с народом за народ, даде се и коначна побједа изнијети. Стога требају изборници и народ да помогну свога посланика, који по најбољем свом знању ради у корист боље будућности народа једнога и другога имена, за бољу срећу и напредак отаџбине. Ако би се навукли опет црни облаци над нашом отаџбином, онда треба сви као један човјек да стоје уза свога заступника.

Говор је с великим одобравањем примљен и г. Супило срдачно поздрављен. Још је узео ријеч и адвокат глиински г. д-р Стјепко Шпанић, који је народу лијепо растумачио о политици новог курза, који рачуна с онијем што се данас може, а шта не може, па зато осваја оно што може, да не стави на коцку све, и тако упропасти оно, што ће се дати извојевати истом, кад народ буде јак фактор, оборужан уставним слободама.

Пошто је заступник вргомоски у усменом разговору саслушао поједине жеље и молбе народа свога изборног котара, затим разгледао купалиште и околину ради потребних корака, које ће као заступник учинити, отишли су изборници с њиме у велику дворницу топушчанске ресторације (гостионице).

У великој дворници топушчанске ресторације, у којој се обједовало, искупио се био велик број изборника (грађана и сељака) и другијех гостију. Први је узео ријеч познати вриједни учитељ Милош *Боројевић* из Перне. У свом смишљеном, лијепом говору изнио је за-

хтјеве онамошњег краја и народа. Истакао је најприје важност слободе за просвјетни напредак, којем служе школа и учитељи, али који су на жалост, досад били потискивани и притискивани. Управо у поразној слици приказао је стање тамошњих школа, гдје има и таквих, у којима дјеца, због недостатка клупа, сједе прекрштених ногу на поду школском. Крваво је стање учитељства, но у овом часу оставља те јаде на страну, али тијем већма истиче ране, које подноси школа у онамошњем крају.

Народ без школа народ је без будућности. Али, као што су год биједне школске прилике тамо, биједне су и прилике путева. У врло јасној слици износи говорник у интересу запуштеног купалишта, које би могло бити свјетскога гласа, потребу цесте од удаљене жељезничке станице до Топуског, а тако исто потребу цесте, која треба да веже Банију с Босном, а која би била исто то за онај крај, што и жила куцавица за организам (тијело) људски.

Истакнувши то ставља ипак нада све потребу уваћања слободоумних установа у земљи, а нарочито потребу закона о слободи избора. Треба зајамчити свакоме светињу слободе гласа, да се не поврате никад више она времена, која су до тога довела била, да је дошла душа у подгрлац.

Вјерује у добру вољу и племенито настојање вргомоског заступника, кога од срца поздравља скупа с његовим другом госп. Франом Супилом, борцем и једним од главних твораца ријечке резолуције.

На ове красне ријечи одговорио је одмах заступник *Будисављевић*. У свом одговору истакао је, да се радује, што у погледу просвјете има исто мишљење, што и пријатељ му предговорник његов. Увјерен је, да би та радост била истом онда потпуна, кад би обојица могли ускликнути: „У Хрватској зна свако читати“. Да се колико толико приближи и наш народ до тих великих просвјетних двери, треба прегнути свом снагом и свом љубављу према роду и народу. Жетве је много, жеталаца мало, али њихов број треба појачати, да се не узмогне више наћи такав, на жалост, достојанственик, који је још на власти, а који је једном приликом доказивао, да народу не треба школа, јер се у школи научи читати, па онда читањем постаје опозиционалац.

Овако могу говорити само они, који нису пријатељи народа, пријатељи слободе, без које нема никаква напретка. Дужност је зато, као што је предговорник рекао, дати народу слободу, за којом тако дуго вапије. Пред очима нам зато морају свагда лебдити узвишене ријечи оне крунисане главе, која је рекла: Народу није никад превише слободе, и у слободи истом васпита се за слободу.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Тешки су путови, који до те слободе воде, трновита је стаза, којом се до ње крочи. Али зрно до зрна погача, камен до камена палача. У тешким приликама, у којима се данас налази здружена хрватска и српска опозиција, најтежа је ствар: не пребацити се, јер би се могла упропастити читава ствар боље народне будућности, на коју и онако реже силни душмани и јавни и тајни. Али док је људи, као што је један од тијех и јуче изабрани глински заступник, складни Дубровчанин, дотле вјерујмо, да ће нарона ствар однијети побједу.

Послије овога говора, који је врло лијепо примљен, изнио је грађанин г. *Аџић* господарствене захтјеве опћените и посебне тамошње. На овај говор одговорио је ванредно духовито г. Фран *Сушило*, који је испоредио данашњи наш положај са положајем морнара, који једри супрот вјетру. Сав би свијет, који то не зна, мислио да је то немогуће, па ипак згодним маневрирањем лађа се креће напријед. Али се зато хоће окретности, вјештине и умјетности. Снага нам је слаба и незнатна. Многи с тиме неће да рачунају, него одмах траже куле и градове. Мала дубровачка република очувала је кроз вјекове своју слободу, и ако су силни душмани јуришали на њу. Али то има да захвали само разбору и памети својих синова, који су добро омјерили сваки корак прије него што су га учинили.

Захваљује на овом дочеку у почаст њиховом заступнику, који је свагда до данас у свакој прилици показао, да зна шта је политичка зрелост, и ако је по свом ватреном темпераменту (природи) кадар, кад затреба, јурнути у највећу опасност и погибију.

Након тога још је вргомоски заступник одговорио на молбу једног грађанина топушчанског, да ће се свом снагом заузети за топлице, које би могле бити свјетског гласа, а овако служе на недику земљи, и на тугу и жалост оних болника, који долазе да траже и нађу лијека, и ако се за многе дотле мисли да им је болест без пребола.

Тако је свршен овај разговор и сваки је одушевљено и весело зажелио, да се оваки разговори што чешће понове.

Вучко Љубичић.

Вино пију шездесет Сењана
Бијеломе Сењу на капији,
Над њима се алај-барјак вије,
На барјаку сребрна челенка
Од двадесет и четири стуба,
На чекрк се за барјаком вије;
На челенки триста трепетљика;
Кад с' обрне на чекрк челенка,

Стоји јака триста трепетљика,
Како листак, кадно ветар дува.
Ал' беседи од Сења Иване:
„Браћо моја, шездесет Сењана!
„Пијте вино и веселите се,
„Док у јутру бели дан осване,
„Сутра ћемо преко Велебита,
„Да идемо под Грачац у гору,
„Да тражимо Вучка Љубичића,
„У Вучка је пушка Јуришина,
„Бритка сабља арабаше Плавше,
„И обоје токе Тадијине,
„Мркоњића и калпак и перје;
„Те Сењаном носи на срамоту“.
Пише вино шездесет Сењана,
Пише вино и веселише се
Док у јутру бели дан освану;
Кад у јутру бели дан освану,
Отидоше преко Велебита
И дођоше под Грачац у гору;
За три дана по гори одили,
За три дана и три ноћи тамне,
Они траже Вучка Љубичића,
Они траже, не могу да нађу,
Вучко седи Грачцу на капији,
Те он пије оно вино ладно
С побратимом Грачанином Марком.
Ал' допаде итар гласоноша
На сокола Вучка Љубичића:
„На зло сео, Вучко Љубичићу!
„На зло сео и вино попио!
„Сењани те по планини траже,
„А ти седиш, пијеш вино ладно!“
Кад је Вучко разабрао речи,
Итро скочи на ноге јуначке,
На се меће токе Тадијине,
Паше сабљу арабаше Плавше,
И устиче калпак Мркоњића,
И узима пушку Јуришину.
Беседи му Грачанине Марко:
„Повед', брате, тридесет Грачана,
„Грачани су бољи од Сењана:
„Пушком бију, како и Сењани,
„Сабљом секу боље од Сењана“.
Ал' беседи Вучко Љубичићу:
„Боме, брате, не ћу ни једнога:
„Кад ћу многе расцветити мајке,
„Боље нека плаче моја сама;
„Кад ћу сеје с браћом раставити,
„Боље нека стоји моја сама;
„Кад ћу љубе у род опремити,
„Боље нека иде моја сама“.
Па он оде под Грачац у гору,
Намера га добра намерила
Гди Сењани пију вино ладно;
Њима Вучко вишња Бога назва:
„Божја т' помоћ, чети арабаша!“
„Да' Бог добро, незнана делијо!

„Каде тако по планини одаш,
 „Не знадеш ли Вучка Љубичића?
 „Гди је, курва, синоћ вечерао,
 „Гди л' ће к ноћи на вечеру доћи?“
 Ал' беседи Вучко Љубичићу:
 „Побратиме, чети арамбаша!
 „Што је тебе, те за Вучка питаш?
 „Или ти је опсовао мајку?
 „Или ти је љубу обљубио?
 „Или те је на мејдан зазвао?“ —
 „Бре курва му стара мајка била!
 „Није мене опсовао мајке,
 „Моје љубе ни видио није,
 „Нити ме је на мејдан зазвао;
 „Већ ј' у њега пушка Јуришина,
 „Бритка сабља арамбаше Плавше,
 „И обоје токе Тадијине,
 „Мркоњића и калпак и перје;
 „Све свијетло руо и оружје
 „По избору наши арамбаша,
 „Сењаном га носи на срамоту“.
 Онда рече Вучко Љубичићу:
 „Сам си курва, чети арамбаша!
 „Сам си курва и пао од курве,
 „Јунаци те тако позивају;
 „Ако ј' у мен' пушка Јуришина,
 „Бритка сабља арамбаше Плавше,
 „Оружје сам на боју добио,
 „Отео сам, украо га нисам:
 „Ја сам Плавшу женски уватио,
 „Пак му ништа учинио нисам,
 „Тек отпас'о сабљу од појаса;
 „Ако ј' перје Петра Мркоњића,
 „Згуби Петра освоји му перје;
 „Ако с' у мен' токе Тадијине,
 „С' жива сам и Тадије скинуо.
 „Све сам от'о, ништ' украо нисам.
 „Чин' ми, курво, шта ћеш ми чинити!“
 Кад то виде чети арамбаша,
 Земљи клече на десно колено,
 Својој пушци живи огањ даје,
 Не увати, да је Бог убије!
 Узе другу пушку од дружине,
 Ал' ни она не да огња жива!
 Кад то виде Вучко Љубичићу,
 Клече земљи на десно колено,
 Јуришиној пушци огањ даде;
 Вешто курвић нишанџија беше,
 Арамбашу вешто погодио,
 Прострели га кроз десницу руку,
 Паде јунак у зелену траву.
 Скупише се шездесет Сењана,
 Арамбаша устављају крвцу,
 Арамбаша ране завијају;
 Залети се Вучко Љубичићу,
 Те уграби Сењски алај-барјак
 Од шездесет Сењана јунака,
 Ста бегати Грачцу бијеломе,

За њим трче шездесет Сењана;
 Кад се Вучко виде на невољи,
 Узе барјак у лијеву руку,
 Пак се јунак бритком сабљом брани,
 Он погуби тридесет Сењана,
 Тридесет се натраг повратише.
 А отиде Вучко Љубичићу,
 Здравом оде Грачцу бијеломе,
 И однесе Сењски алај-барјак;
 Грачани га дивно дочекаше,
 Дадоше му у граду сердарство
 Над четири стотине јунака,
 Поклонише кулу на Жегари;
 И данас је кула на Жегари,
 Позива се Вучка Љубичића.

Ратарска школа у Крижевцима.

Данас већ свако знаде, да је рђавом прадједовском начину ратарског рада и застарјелом газдовању криво то, што многи наш сељак, ратар, нема ни најнужнијег општег ни стручног образовања. Он још увијек „плете kotaц ка и отац“. Баш зато мора врло често да осјети, да су назатку његовом криве којекаке застарјеле предрасуде прадједа Стојше и прабабе Стојанке. Така је школа скупа, а пошљедице су чемерне. Производи нашега ратара не могу имати ни у половици ону цијену коју таки рад има другдје у напредним државама.

Наш сељак треба да буде у првом реду *баљан ратар*. Таки може да буде, ако се што више наших сељачких синова ода на изучавање *паметне (рационалне) привреде (економије)*. Мора да умије добро прорачунавати свако своје предузеће, а то је: добитак и штету свога рада. Он треба да позна природу, колико му је то за живот и рад његов нужно. Треба да има појма о постанку, саставу и својствима земље коју обрађује, од које живи и јавне терете плаћа; биља, које из ње добива, и домаћих животиња, којима се служи у корист своју. Ваља да разабере важност гнојења и вриједност гноја. Мора знати шта је права биљна храна. Упознати алат, оруђе и господарске машине. Познавати разне болести биља, животиња и т. д. Дужан је наш ратар да се упути још у гајењу (подизању) шума, винограда, ливада, и у другим гранама привреде и газдинства.

Све ово може се научити, па уједно и практички увјежбати, у којем стручном ратарском заводу, каки је и ратарска школа у Крижевцима (Хрватска), коју земља издржава. У овај завод примају се млади људи са 21. годином. Предност имају они, који су свршили војништво. Од ратара, који уживају који општински или државни штипендиј, тражи се држављанство краљевине Хрватске и Славоније, онда основна

школа, као и бесприкорно владање. Ратарница је уређена тако, да сви ратари удружено станују и једу у згради. Храну кухају и приређују сами. Сваки мјесец други. За тај посао добивају штипендиј од мјесечних 30 круна. Течај траје двије године. У те двије године имају ратари зими дневно два сата школу, која траје од мјесеца новембра па до конца марта. Уче ове предмете: вјеронауку, рачунство, писмене саставке, господарство, живиногајство и млекуарство, виноградарство, воћарство, подрумарство и природопис. Осим тога, вјежбају се и практички у горњим гранама газдинства. Сваки ратар, сваког мјесеца буде додијељен на други посао, гдје мора све радње сам обављати, а при томе му се, ако је нужно, дају још посебна објашњавања.

Ови млади људи, овако потпуно спремљени за напредног ратара, могу на властитом земљишту и посједу умно и разборито господарити, добрим примјером претходити својој нешколованој браћи, а сељанима и комшијама за узор служити. Нијесу ли пак сретни да имају свој властити посјед, могу, по свршеним наукама, бити намјештени код властелинства као: шпани, магазинери, сирари, дворски, виноградарски и подрумари.

Која вајда кад се овај завод слабо полази. Полажење је јефтино, да, ваљда јефтиније не може да буде. Наши Срби, нарочито они из Сријема, као да и не знају за њ. Ово је тим црње по нас и наш напредак у ратарству, што ми, ма да би манастири наши најбоље могли одговорити овакој цијељи и потреби Србина ратара, немамо таквих школа. Не ћемо, ваљда, чекати скрштених руку, да нас, на посједу нашем, уче умном газдинству туђи досељеници: фетер Нацика и баћа Пишта?! Ове године у овом заводу свршавају тек *три* наша Србина: *Стеван Милојевић*, родом из Латиноваца (Славонија), *Раде Пекић* родом из Цабуне (Славонија) и *Андрија Станковић* родом из Влајсава (Хрватска). Сва тројица одслужили су прописане војничке године. Доиста жалосна појава, и ми смијемо отворено да питамо: гдје су наше српске општине, гдје ли Срби добротвори, да потпором малом и незнатном, отворе врата овога завода и најсиромашнијем нашем младићу?!

Србине ратаре! Упамти што рекох. Одлучи се за добро своје и народа свога. А устремљив ли и другог каког писменог или усменог савјета и договора, обрати се на мене искрено и поуздано.

Светозар Грубач

парох и катихета у кр. ратарској школи у Крижевцима.

Важна окружница министра финансија.

Министар финансија издао је на сва финансијална равнатељства 10./VI. 1906. под бр. 2018 М. Р. окружницу из које вадино ова важнија мјеста:

Порезне дугове, који су настали у години 1905. и првој четврти 1906. може свако уплатити тако, да једну половицу тога дуга уплати до конца октобра о. г., а другу половицу до конца г. 1907. у оброцима по својој вољи, *а без посебне молбе*.

Ако мали порезовници (којима годишњи изравни порез не досиже 200 К) тачно држе рокове, како је мало прије споменуто, *опраштају се од плаћања камата на тај заостатак*.

Велики порезовници, чији годишњи изравни порез досиже или премашује 200 К, морају свакако платити камате рачунајући од 15. јула 1906.

Мали и велики порезовници, који желе плаћање заостатака из г. 1905. и прве четврти 1906. одгодити на дуљи рок него што је горе означен, и велики порезовници, који желе опрост од камата, *морају за то посебно молити*.

Молбе морају примити опћинска (градска) поглаварства или финансијална равнатељства *усмено* или *писмено* и у сваком случају *без биљега*.

У изнимним и особитог уважења вриједним случајевима, може се оброчно отплаћивање дозволити и за оне порезне заостатке, који потјечу из времена прије г. 1905.

Министар овлашћује финансијална равнатељства да могу за отплаћивање нагомиланих заостатака, који не премашују 500 К без обзира на вријеме од када потјечу, дозволити *у свом дјелокругу* платежне оброке до конца г. 1908., а у изванредним случајевима и камате опростити.

На концу министар жели, да се код малих порезовника особита брига обрати на то, да се присилна утјеривања и ондје, гдје за то постоје законити предувјети, без разлога не употребљавају и примјереном поштедњом обављају.

Шуме у Србији.

Пошто сам уверен, да би читаоци „Српскога Колоа“ особито радо знали, како живе њихова браћа у слободној краљевини Србији, изнећу им неколико тачака у погледу уживања шума и то државних, или како их тамо зову „царских“.

Подела је шума у закону иста као и тамо, само што нема имовних општина, јер та врста у подели шума постоји само у Војној Крајини.

У Србији није још уведено потпуно ограничавање државних шума, те се ужива према доказима својине, а како ограничавање није обављено, површина је непозната, само се зна, да шуме у Србији представљају огроман капитал, јер нису још извргнуте трговачким сечама. У самим планинама постоје данас на потоцима пилане (стругаре), које прерађују дрво већим делом само за домаћу потребу. Приватници поседују шуме у великим површинама, по више рали, има их, који ужива по 20—50 рали, а скоро нема куће која не би имала шуме.

Шуме су велики део четињаве, наине: јелове, оморикове и борове у главном, а има их много букових и храстових, или стоје у смеама, буква и јела, храст и јела и т. д.

Врховна власт у управи шума је Министарство Народне Привреде, а Министарству су подвргнуте окружне шумске управе, у којима су чиновници окружни шумари и подшумари, са потребним бројем чувара шума (лугара).

Закон о шумама доста је строг, али обавриво створен према имовном положају сељака, јер дели сиромашнијега сељака од онога, који боље стоји. Дрво се тражи за домаћу потребу и за спекулацију — трговање. За домаћу потребу је цена мања. Свака породица има право да узме годишње 30 кубичних метара дрва у домаће потребе, у што се рачуна дрво за огрев и за разне градње. Сиротне породице, које плаћају испод 15 динара непосредне државне порезе, као од пожара и поплаве пострадали, добијају дрво бесплатно. А и они, који плаћају дрво за домаћу потребу, плаћају мале таксе, тако једна буква, која има пречник у прсној висини човека 50—60 см. стоји само 4 динара, а јела 12 динара, а висина им је по 30—40 метара.

На испашу у државним шумама имају право сви грађани околних општина бесплатно, а за трговину намењена стока (трговачка) плаћа се такса и то за коња, кобилу, магарца, мазгу, вола, краву, козу 1 динар, за овцу 20 пара и паша траје од 1. Маја до 1. Октобра.

Бесплатно уживање жиропађе дозвољава се само становницима, који плаћају испод 10 динара непосредне порезе, иначе се плаћа такса и то за свињу 50 пара, а време жиропађе је од 1. Октобра до 1. Фебруара.

Лисник и брст за исхрану домаће стоке у крајевима оскудним у сточној исхрани, одобрава се оним лицима, која не би могла ове потребе подмирити из својих шума, а она лица, која плаћају испод 15 динара непосредне порезе добијају ово бесплатно.

Из овога свега се види, да сељак, који плаћа испод 15 динара непосредне државне порезе, да све добија за домаћу потребу из државне шуме бесплатно.

Казне су оштре. Кривац плаћа за свако дебело 5—10 см. у пречнику дрво и то: прве класе (оморика, тиса, бор, питоми кестен, јавор, раст у опште сем цера и орах) 6 динара, а на сваких 10 см. даље још по 6 динара; друге класе (јела, смрча, млеч, брест, липа, брекиња, оскоруша и дивља трешња) по 4 динара, а за сваких 10 см. даље још по 4 динара, треће класе (буква, цер, јасен, клен, дрен, мукиња, граб, бреза, дивља јабука, дивља шљива, дивља крушка, дивљи кестен и багрена) по 3 динара, а за сваких 10 см. даље још по 3 динара; четврте класе (топола, јасика, јаблан, јова, све врбе, руј, глог, смрека и остало шумско дрвеће, и шибље) по 1 динар, а за сваких 10 см. даље још по 1 динар.

Свака сеча у шуми без одобрења сматра се као крађа и казни се осим накнаде штете по напред наведеним ценама, још са 1—12 месеци затвора. Дакле срачунајте из овога, колико овде стоји један воз дрва, осечених у шуми крађом!

Оволико за сада, да знадете, какви су односи браће у Србији и шуме, па судите, коме је боље, Вама или њима?

Краљево, 16. Маја 1906.

Петар Манојловић

окр. птшумар.

Народно здравље.

Правила за кашљаве особе.

1. Кашаљ није болест, али је увек знак болести.
2. „Кашаљ се не да сакрити“. Немој се мучити и од њега уздржавати, ако те почне држити. Кашљи слободно докле год не искашљеш.
3. Научи се да заклониш уста и нос руком или марамом док кашљеш. И кад доћеш да хракнеш или кихнеш, учини тако.
4. Не прилази сувише близу другој особи кад говориш — нарочито ако брзаш или врскаш, или ако немаш предњих зуба.
5. Не гутај оно што исхракнеш или искашљеш, него одмах избацуј.
6. У затвореним просторима пљуј само у пљуваоницу, а никако на под (патос) или ћилим.
7. Где нема пљуваонице, пљуни у мараму или у нарочиту бочицу. Мараму можеш заменити крпом или хартијом.
8. на улици и по шеталиштима бирај где ћеш пљунути. Тражи место, где свет много не пролази.
9. Судове, у које пљујеш, изручуј свако јутро у заход (нужник) и опери их добро. Можеш их и у ватру сручити, да она гњиладина изгори.

10. Мараму, коју си за пљување употребио, опари најпре кључалом водом (или још боље врелим, јаким цеђем), па је тек онда подај у прање.

11. Крпу или хартију, у коју си испљувао, можеш одмах у заход (нужник) бацити или сагорети.

12. Не дај ником ништа из својих уста. Не дај другом своје огризине и остатке од пића.

13. Не служи се с другим заједнички једном чашом, кашиком, лулом, цигаром, фрулом и тако даље.

14. Не једи с другим из једног чанка, него увек захити у свој тањир онолико, колико ћеш појести.

15. Не љуби се с другим у уста.

16. Не спавај с другим у једној постељи.

17. Ако имаш дете на сиси, немој га сама дојити. Одвоји га што боље можеш докле год избацујеш, или макар и „сухо“ кашљеш.

18. Чувај нарочито недораслу чељад од твога кашља и твојих хракотина.

19. Простор, где дан и ноћ проводиш, нека ти је увек добро проветрен. Не шкоди кашљу, ако су прозори вазда помало отворени — баш и ноћу.

20. Чим изађеш из затворена простора, отвори и прозоре и врата да се добро проветри.

21. Нека ти је све чисто и опрано.

22. Соба се чисти и паје тако, да се не диже прашина. Прашњаве ствари ваља мокром крпом брисати. Чибукати и прашити треба на пољу, а не у затвореном простору.

23. Све што упрљаш или назнојиш (кошуље, постељске хаљине и т. д.) ваља одмах оделити од других ствари и обашка прати. Нарочито ваља пазити, да се твоји судови или други прибор за трпезу не перу заједнички са судовима и прибором других укућана.

24. Има више врста кашља, али је тешко с поуздањем рећи, који је опасан, а који не. Ма који да је, помишљај увек, да може и на другог прећи. Па што — без невоље — да и он болује, ако ти већ мораш!

25. И кашаљ старих људи, ма колико он трајао, може на другог прећи. С тога кашљави и сипњајви старци и бабе нису згодно друштво за децу. Не остављај их на њима.

26. Баш „зreo“ кашаљ је сумњив.

27. Ко при кашљу „крв баца“, ваља још боље да се пази.

28. Чим окашљаш, тражи лекарске помоћи. Не чекај да кашаљ „застари“ или „сазре“.

„Здравље“.

Др. -л-

58.000 круна на моду.

Пише један Србин ратар из села Кумана у Банату „Привреднику“:

Каже се код нас, да невоља гони српски народ на сеобу у Америку и друге земље. Истина, има невоље, али својој невољи криви смо ми и сами. Сигурно смо већем делу зла, које нас таре, сами криви.

Ево, узмите наше село. На други дан Ускрса било је код нас у бирту (гостионици) девојака са дукатима о грлу, који су вредили укупно 53.000 круна; златни ланци вредили су им 2500 круна, а свила на њима 2500. То је укупно 58.000 круна. (А шта ће српске девојке у бирту? питамо ми са своје стране — Уредништво Привредника).

Дакле 58.000 круна бачено у једном селу на дукате, златне ланце и свилу. Али, шта је то? Толико су имале само оне девојке које су биле у бирту. Да човеку памет стане! А где је новац бачен на друге модне ствари, осим злата и свиле?

Оволико новца баци на моду наше село, које није велико. А колико онда даде на моду 10 села и читав један крај и цело Српство? Заиста се онда не требамо чудити, ако многе наше ствари нису у реду, ако све не иде, како би требало.

Срби ратари, лечите сами своје мане, док није касно. Ово што радимо није ни људски, ни хришћански, ни српски.

Шта се збива у нас и у свијету.

Изабрани народни посланици. При накнадним изборима, који су одржани 15./28. јуна, на Видовдан, изабрани су од здружене српско-хрватске опозиције и то у Глини Фран Супило, у Валпову д-р Иван Лорковић, у Беловару д-р Милан Ројц, у Копривници д-р Иван Бањавчић и у Вараждину д-р Фран Врбанић; од старчевићеве странке права (франковаца) изабран је д-р Бошњак у Св. Ивану Жабну и д-р А. Хорват у Новом Марофу.

Избори у Србији. Претпрошле недјеље били су у Србији нови избори за Скупштину. Изабрато је 90 старих радикала, 48 самосталаца, 16 националиста, 5 напредњака и 1 социјалиста.

Крунисање краља Хакона I. Ових дана крунисан је свечано у Дронтхајму у Норвешкој новоизабрани краљ Норвешке Хакон I. и краљица Мауд.

Различне вијести.

Нашим читаоцима. Овај број „Српског Кола“ за-каснис је због тога, што се уредник г. Буде Будисављевић бавио неколико дана у свом изборном котару вргомском, да својим бирачима положи рачун о свом раду у сабору.

Биљешник нерадински против „Српског Кола“. Не знамо, што је то тако „Српско Коло“ скривило и замјерило се нерадинском биљешнику, да он устаје против „Српског Кола“ и наговара људе да се ни за живу главу не претплаћују на њ.

Како дознајемо, њему је најкривље то, што „Српско Коло“ пише о опћини, о њеној управи, о правима, што га сваки опћинар има у својој опћини и о свему осталом, из чега Срби ратари могу да сазнају, каква све права имају у опћини и да пазе, како се управља опћином. По његову мишљењу „Српско Коло“ не би смјело о том писати, а будући да пише о том, онда ће људи, када то читају, доћи са њим у сукоб, па за то да не треба да се претплаћују на „Српско Коло“. Питамо ми, тога вајнога Србина, зашто он да се боји тога писања, ако је он иначе на свом мјесту и врши свој посао у опћинском уреду како треба. Не ће он онда доћи у сукоб ни са својим опћинарима, нити ће му бити што криво „Српско Коло“. Нека он дакле гледа свога посла, а нека се окане ровена против „Српског Кола“; биће боље тако. Нерадинци видјеће и сами, какав је човјек тај њихов биљешник, који их одвраћа од њихова листа, који их само добру учи, па се не ће освртати на његова одговарања, него ће се претплаћивати на „Српско Коло“, као што то раде свагдје и остали свјесни Срби ратари.

Г. биљешнику савјетујемо, да се окане ћорава посла, па ће бити боље и за његове сељане а и за њега самога!

Погодност за ратаре. На молбу кр. зем. владе дозволио је министар трговине, да се господари из сељачког сталежа могу уз по карте III. разреда возити у Загреб и натраг на Земаљску изложбу стоке и т. д. и то на свим пругама државних и под њиховом управом вициналних железница. Да се постигне та погодност, треба дотични ратар, да од господарског друштва или подружнице извади сертификат, који ће та друштва издавати и нечлановима. Упозоримо с наше стране већ сада на ту погодност са жељом, да се и наши Срби ратари што више с њоме служе.

Нова Српска Земљорадничка (ратарска) Задруга. Основана је и од Кр. Судбеног Стола Беловарског потврђена „Српска Земљорадничка (ратарска) Задруга у Граберју (удружење са неограниченом одговорношћу).

Штедљиви момци и дјевојке. У земљорадничкој задрузи, у мјесту Форсту у Њемачкој, има уложена новца 194.800 круна. Од те своте уложише сами момци и дјевојке тога мјеста 48.000 круна. Ово је заиста за сваку похвалу. На овај лијепи примјер штедљивости треба да се угледају и наши сеоски момци и дјевојке па да не траће новац на моду и различите некорисне забаве.

„СРПСКО КОЛО“

НАРОДНИ ЛИСТ

ПРИМА ОГЛАСЕ УЗ
УМЈЕРЕНЕ ЦИЈЕНЕ

Штампа: Српске Штампарнице у Загребу.

СВАКА СРПСКА КУЋА

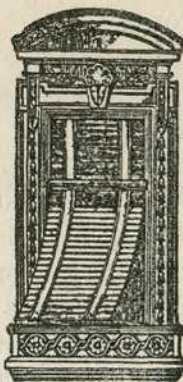
ТРЕБА ДА ИМА КАРТУ

≡ ПРАВОСЛАВНИ СРБИ ≡ У ХРВАТСКОЈ И СЛАВОНИЈИ

ПО ПОЛИТИЧКИМ ОП-
ЋИНАМА И ИЗБОР-
НИМ СРЕЗОВИМА ЗА
ЗЕМАЉСКИ САБОР.

КАРТУ ЈЕ САСТАВИО
Г. ДР. ВАСА РУВАРАЦ,
А ИЗДАЛО „СРПСКО
КОЛО“ У ЗАГРЕБУ.
ИМА ДВИЈЕ ВРСТЕ КА-
РАТА: НА ДЕБЉЕМ ПА-
ПИРУ К 2, А НА ТА-
ЊЕМ ПО К 1. РАТАРИ
ДОБИВАЈУ У ПОЛА ЦИ-
- ЈЕНЕ. - -

КО ХОЋЕ ДА ИМА ОВУ КАРТУ
НЕКА ПОШЉЕ УПРАВИ „СРП.
КОЛА“ ЗА ПРВУ К 1 И 10 ПОТ.
ЗА ПОШТАРИНУ ИЛИ ЗА ДРУГУ
50 ПОТ. И 10 ПОТ. ПОШТАРИНЕ.

Фабрика
жалузија,
ролета,
дрвених
и жељезних
завојних
капака

Г. СКРБИЋ

Илица 40. — ЗАГРЕБ — Илица 40.

препоручује своје

признато солидне, тачне и јефтине

фабрикате

Ценовници бадава и франко.

604. 5—

Одговорни уредник: Буда Будисављевић.